

O ochronę zagrożonych siedlisk i gatunków doliny Wiernej Rzeki w okolicy Franisławic (Wyżyna Małopolska)

Appeal for protection of endangered habitats and species in the Wierna Rzeka river valley near the village of Franisławice (Małopolska Upland, S Poland)

MONIKA PODGÓRSKA¹, GRZEGORZ ŁAZARSKI²

¹ Katedra Ochrony i Kształtowania Środowiska
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach
25–406 Kielce, ul. Świętokrzyska 15
e-mail: iris@ujk.edu.pl

² Zakład Taksonomii Roślin, Fitogeografii i Herbarium
Instytut Botaniki, Uniwersytet Jagielloński
31–501 Kraków, ul. Kopernika 27
e-mail: grzegorz.lazarski@gmail.com

Słowa kluczowe: bioróżnorodność, zagrożone gatunki, Natura 2000, starorzecza, antropopresja, Wzgórza Łopuszańskie.

Praca przedstawia walory przyrodnicze środkowego odcinka doliny Wiernej Rzeki (woj. świętokrzyskie), na którym planowana jest regulacja koryta i budowa zbiornika rekreacyjno-retencyjnego. Rzeka tworzy liczne meandry i starorzecza w naturalnej i niedostępnej dolinie. Na obszarze tym występują siedliska wodno-błotne będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty Europejskiej (m.in. zbiorowiska makrofitów wodnych ze związku *Nymphaeion* i *Potamion*, torfowiska niskie, przejściowe i trzęsawiska, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe), na których stwierdzono występowanie wielu rzadkich roślin, np. czarcikęsika Kluka *Succisella inflexa* i zwierząt, np. podgorzałki *Aythya nyroca*. Niniejsze opracowanie jest apelem o wsparcie działań zmierzających do powstrzymania zaplanowanej inwestycji i pomoc w ochronie przyrody i krajobrazu doliny Wiernej Rzeki.

SUMMARY

Chrońmy Przyrodę Ojczystą 70 (3): 195–207, 2014

Podgórska M., Łazarski G. Appeal for protection of endangered habitats and species in the Wierna Rzeka river valley near the village of Franisławice (Małopolska Upland, S Poland)

The main objective of the paper is to present the natural values of the middle section of the Wierna Rzeka river valley, which is situated in the mesoregion of Łopuszańskie Hills, near the village of Franisławice, where the river engineering and construction of a recreational and retention reservoir is planned (Fig. 1).

The valley of the Wierna Rzeka river has very natural and wild character (Fig. 2) – it forms numerous oxbow lakes resembling meanders (Fig. 3) and small ponds (Fig. 4). There are many natural habitats along the boundaries of the planned investment, especially: oxbow lakes rich in species (habitat code 3150) and plant communities of the *Nymphaeion* alliance and the *Potamion* alliance (e.g. the *Nupharo-Nymphaetum* association with the dominance of the Yellow Water-Lily *Nuphar luteum* – Fig. 4), humid *Molinia* meadows of the *Molinion* alliance (habitat code 6410) and peat bog communities of the *Scheuchzerio-Caricetea nigrae* class (habitat code 7140), which forms a specific mosaic with bulrush communities of the *Magnocaricion* alliance. Many endangered and protected species of the Polish flora have been found in these plant communities, e.g. *Polemonium coeruleum* (Fig. 5), *Drosera rotundifolia*, *Ophioglossum vulgatum* and *Succisella inflexa* (Fig. 6). It is worth saying that *Succisella inflexa* (on a new location situated in the area of the planned investment) grows in the humid *Molinia* meadow, which turns into bulrush communities (Fig. 6).

Unfortunately, all these natural, vulnerable characteristics of the Wierna Rzeka river valley are threatened by engineering of the river banks connected with the planned construction of a recreational-storage reservoir (Fig. 1). This kind of construction will have enormous, negative consequences for all habitats and species occurring not only along the researched river section, but also along the whole river valley. The aim of this paper is to warn about irreversible changes that will take place when the planned investment will be performed and, hopefully, to convince the decision-makers to resign from their plans. The latter would substantially improve the protection of nature and landscape values of the Wierna Rzeka river valley.